

Onko perusturvan taso riittävä ?

Joensuu 27.8. 2008

Olli Kangas
Osastopäällikkö / tutkimusosasto Kela

Esityksen rakenne

- Taustaa: Maassa kaikki hyvin
- Perusturvan tasot
- Perusturva ja köyhyys
- Kansalaismielipide:
 - Onko perusturva riittävä?
 - Millainen perusturvan tason tulisi olla?
- Perusturvan uudistamisen vaikeus

Suomi pohjoismaisena hyvinvointivaltiona?

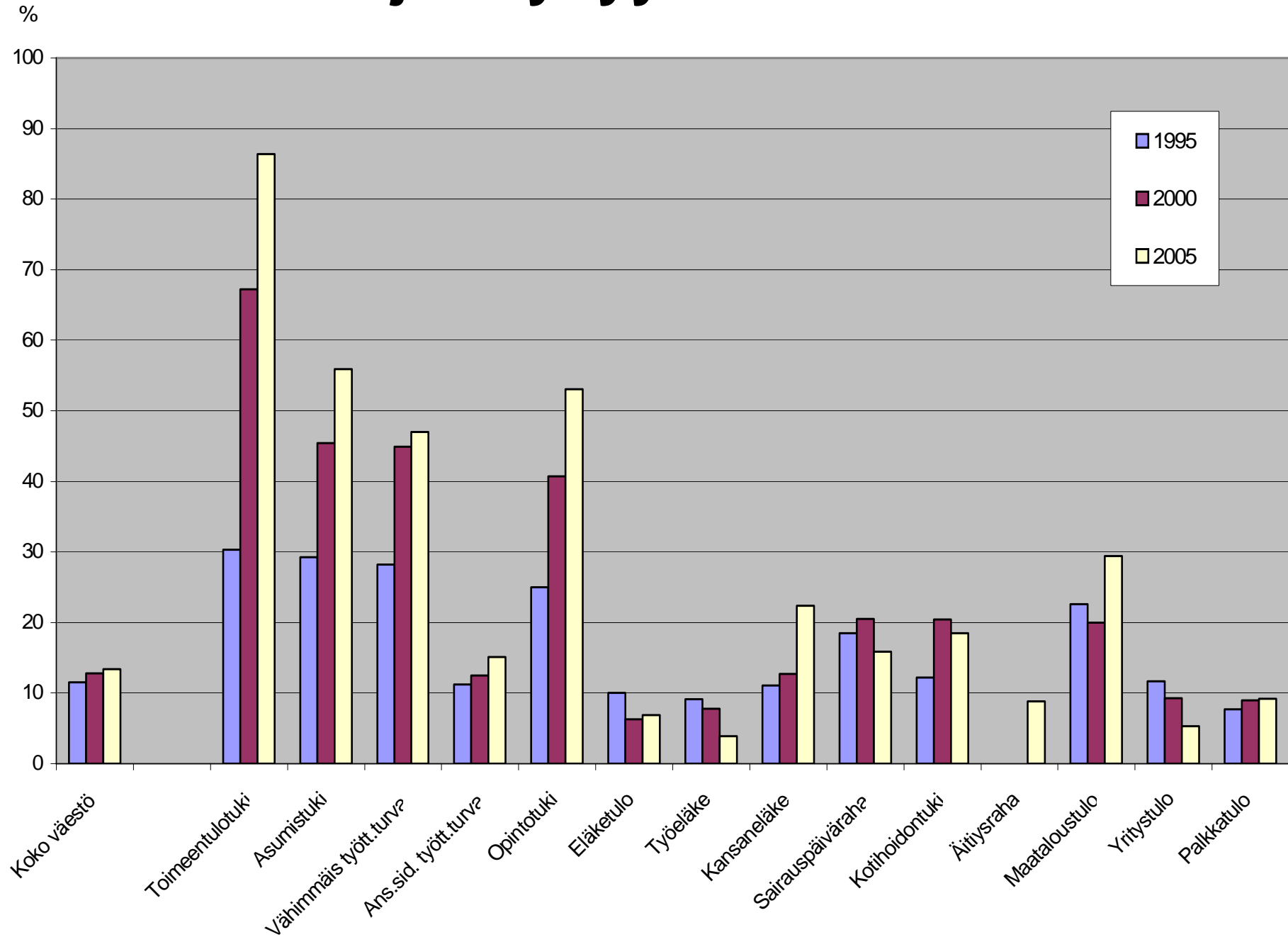
- Universalismi
- Kattava sosiaalipolitiikka
- Tasainen tulonjako
- Pieni köyhyys
- Toimiva koulutus
- Tehokas terveydenhuolto

Suomi kansainvälisessä vertailussa

- Bkt/capita 13
- Inhimillisen kehityksen indeksi 10
- Human poverty index 4
- Globaali tasa-arvoindeksi 3
- Pisa-tulokset 1-3
- UNICEF:n lasten hyvinvointi 4
- Onnellisen elinajan odote 7
- Tyytyväisyys elämään 4

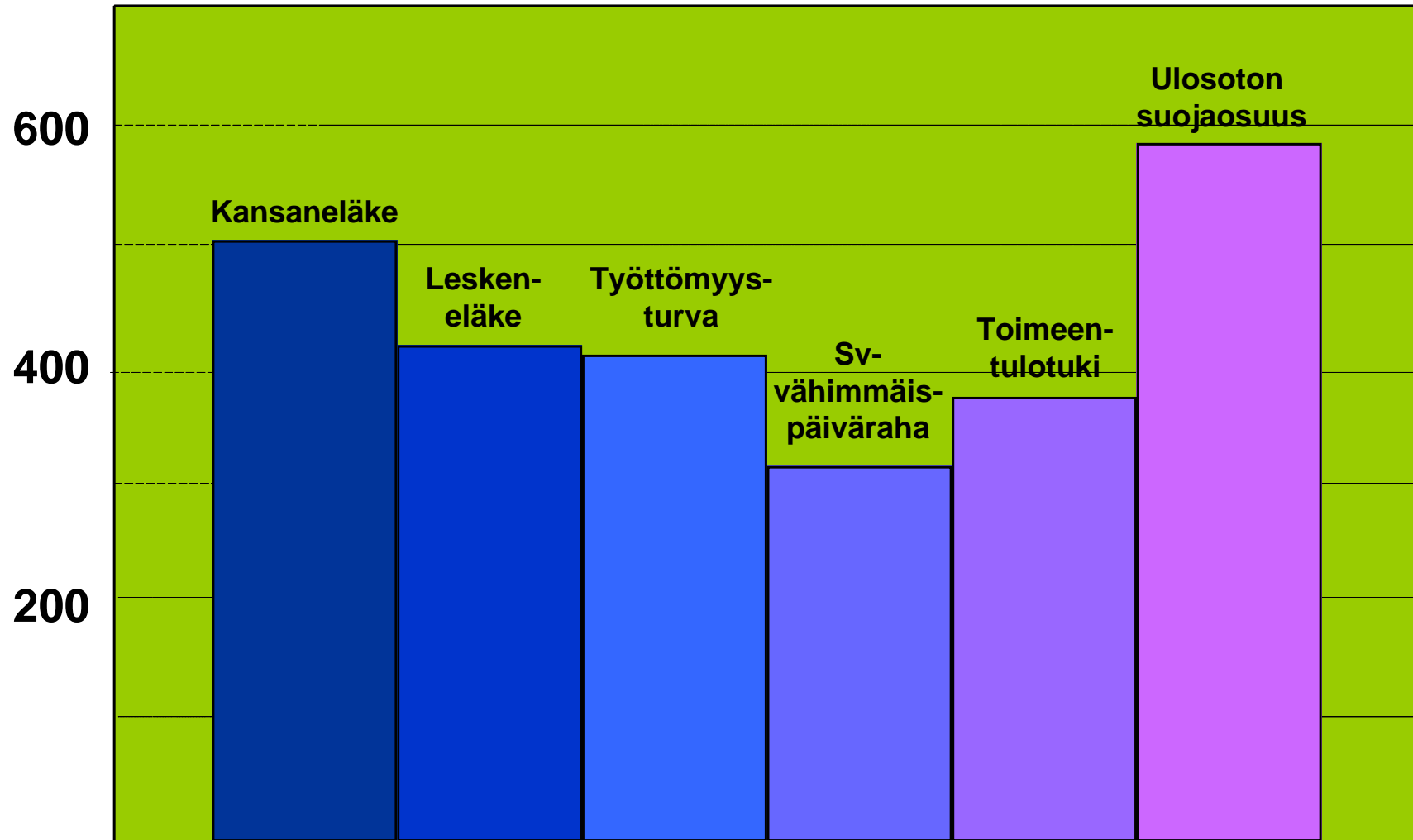
**Kansakunnassa
kaikki hyvin?**

Sosiaaliturva ja köyhyys Suomessa 1996-2005

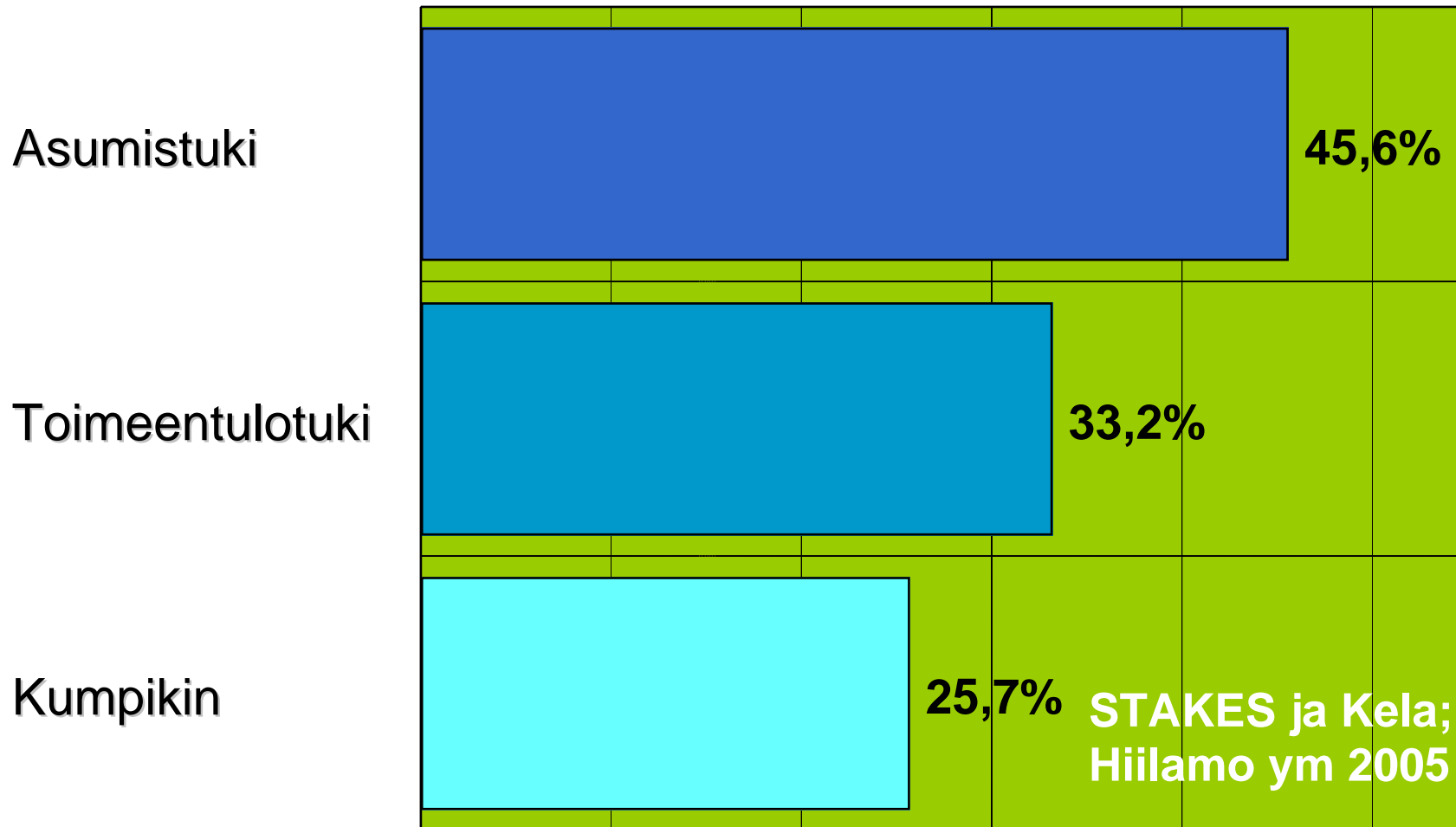
Eräät vähimmäisetuudet vuonna 2007

Euroa kuukaudessa

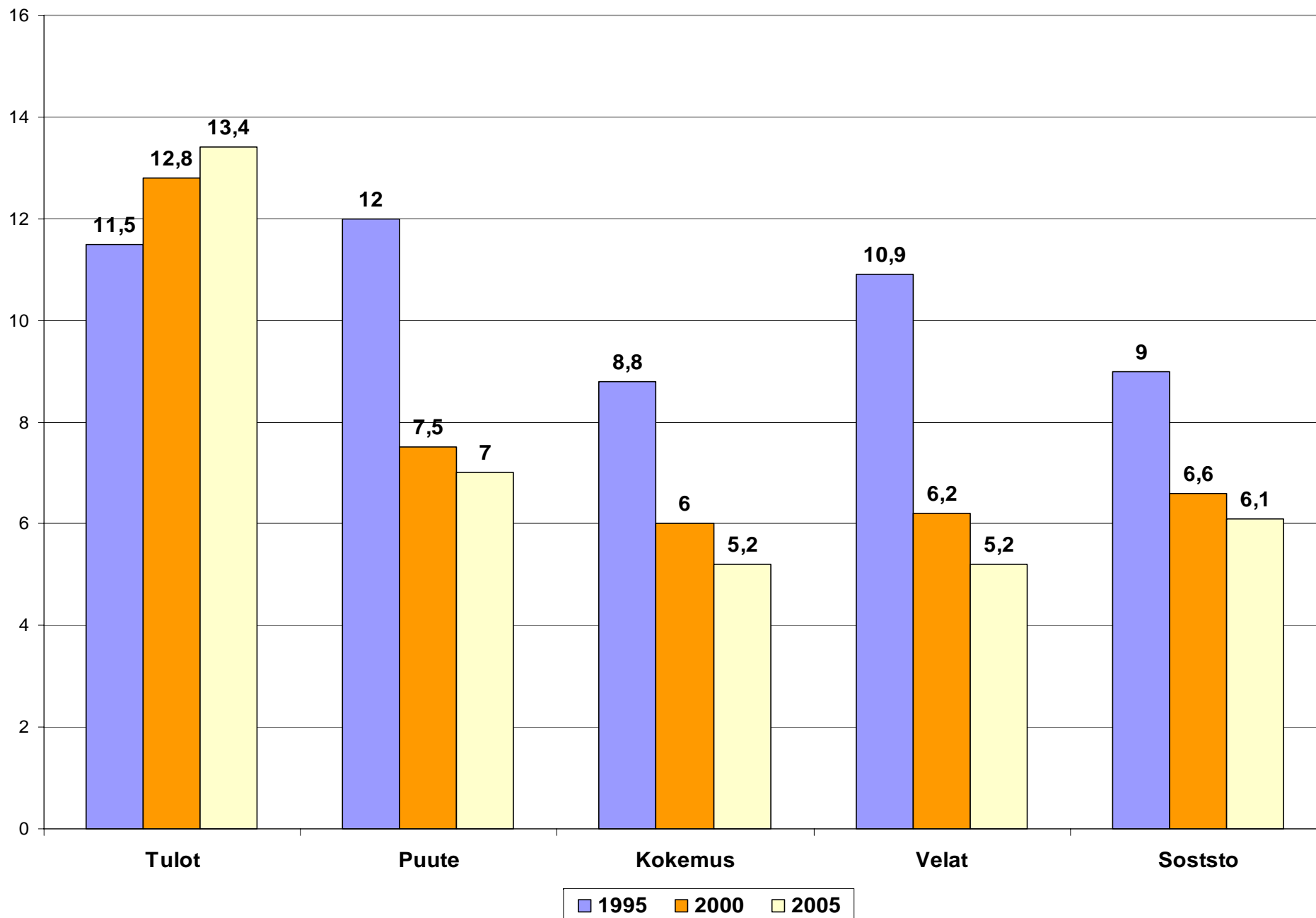
Kansaneläke ja toimeentulotuki: yksinäinen, II kuntaryhmä. Työttömyysturva ja sv-päiväraha: NETTOetus. Ei lapsikorotuksia eikä asumisen tukia.

Työttömän perusturvan täydentäminen asumistuella ja / tai toimeentulotuella

* Työmarkkinatuki tai peruspäiväraha.

Köyhyyden laajuus (%) eri mittareilla Suomessa 95-05

Köyhyyden päällekkäisyys

Mittarit	Tulot	Puute	Kokemus	Velat	Soststo
Tulot	100/100/100	30/28/24	23/23/20	21/21/14	26/25/28
Puute	27/47/44	100/100/100	36/40/33	28/31/27	33/34/34
Kokemus	29/48/51	50/48/44	100/100/100	51/49/47	35/34/39
Velat	21/41/37	30/36/38	40/47/46	100/100/100	22/29/32
Soststo	35/50/65	45/38/42	35/32/34	28/30/29	100/100/100

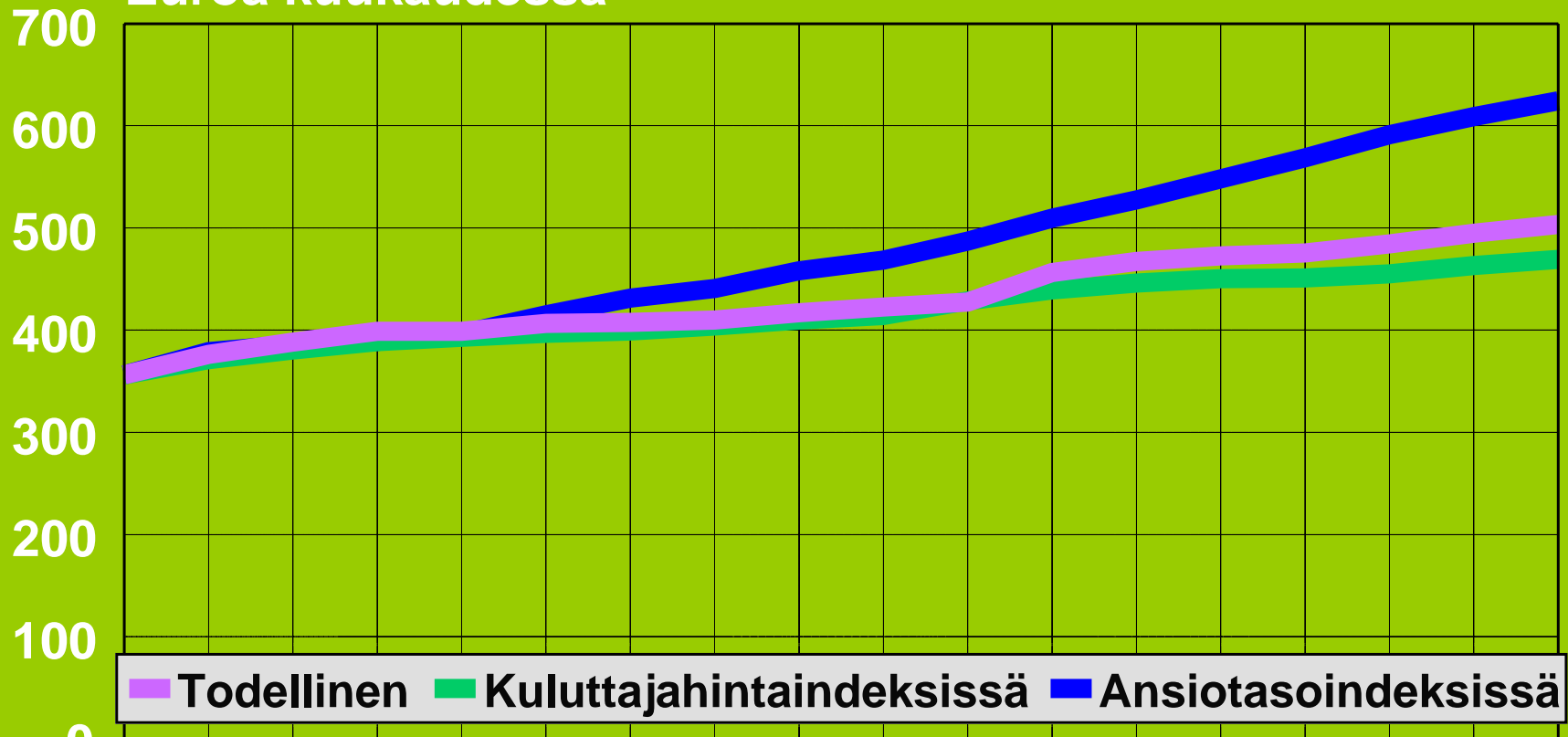
Köyhyysriskit (%; 60%:n köyhyysraja) ja statussiirtymät (t -> t+1) EU-maissa 1994-2000

(Lähde: European Household Panel Survey)

	työ-> työ	työ-> eläke	muu-> muu	eläke-> eläke	kaikki
• Austria	9.9	20.7	14.6	19.3	11.9
• Belgium	12.3	19.8	22.9	19.5	14.0
• Finland	10.3	15.8	25.5	18.1	11.8
• France	13.7	14.0	35.7	16.9	14.5
• Germany	10.7	12.4	27.7	16.3	12.1
• Greece	19.2	33.2	35.7	31.3	22.4
• Ireland	15.7	20.2	34.8	34.5	18.4
• Italy	20.2	17.7	15.2	14.1	18.8
• Netherlands	10.0	6.8	7.2	3.8	8.9
• Portugal	16.8	28.0	38.4	34.4	20.4
• Spain	17.6	17.2	14.1	13.0	16.9
• UK	13.8	20.4	26.2	31.3	17.1
• kaikki	15.2	20.4	25.2	20.5	16.4

Kansaneläkkeen kehitys

Euroa kuukaudessa

1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007*

Yksinäinen, II kuntaryhmä

Kansaneläke suhteessa keskituloon ja eri köyhyysrajoihin

• Vuosi	kelmed	60%	50%	40%
• 1971	,45	,75	,90	1,13
• 1976	,40	,67	,81	1,01
• 1981	,40	,67	,81	1,01
• 1987	,38	,63	,76	,95
• 1990	,34	,56	,67	,84
• 1995	,37	,61	,73	,92
• 2000	,32	,53	,63	,79
• 2005	,29	,48	,57	,72

Eläkeläisten köyhyysdynamiikka

Maa	köyhä -> 'rikas' (%)	'rikas' -> köyhä (%)
Austria	39	6
Belgium	22	9
Denmark	48	8
Finland	16	7
France	38	8
Greece	29	13
Ireland	19	12
Italy	37	6
Netherlands	81	3
Poland	32	12
Spain	42	8

Eläkeläisten köyhyysdynamiikka

Maa	köyhä -> 'rikas' (%)	'rikas' -> köyhä (%)
Austria	39	6
Belgium	22	9
Denmark	48	8
Finland	16	7
France	38	8
Greece	29	13
Ireland	19	12
Italy	37	6
Netherlands	81	3
Poland	32	12
Spain	42	8

Eläkeläisten köyhyysriskit (%; 60%:n köyhyysraja)

(Lähde: European Household Panel Survey & LIS)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	LIS 2000
•								
•								
• Austria	.	19.3	18.8	19.0	18.9	19.8	19.4	19.4
• Belgium	20.5	21.2	20.6	18.6	18.3	18.4	21.0	21.0
• Finland	.	.	13.1	17.0	17.0	19.1	24.6	24.6
• France	18.6	17.0	15.7	15.9	17.6	17.1	18.2	18.5
• Germany	18.4	15.6	18.3
• Greece	34.5	28.7	32.1	35.1	32.1	29.6	30.7	38.7
• Ireland	22.5	24.8	28.4	35.3	36.4	44.0	46.5	54.1
• Italy	16.1	15.9	16.4	15.3	13.1	12.3	14.2	22.2
• Netherlands	7.3	5.6	4.3	4.3	6.2	2.1	3.2	12.8
• Portugal	39.3	35.0	36.9	33.3	32.3	30.7	27.7	.
• Spain	13.7	12.0	14.2	12.8	14.2	16.4	21.0	34.4
• UK	33.2	29.8	34.5
• kaikki	22.3	20.5	20.6	20.8	20.0	19.8	21.2	28.0

Köyhyys (% , köyhyysraja 60%) niitten keskuudessa, jotka ovat olleet eläkkeellä v 1994
(Lähde: European Household Panel Survey)

•	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
• Austria	17.7	19.0	20.2	20.3	21.5
• Belgium	18.4	20.8	19.4	19.4	18.5	21.3	22.0
• Finland	13.2	17.2	17.9	21.2	27.6
• France	15.5	16.5	14.7	16.4	17.8	17.6	18.6
• Greece	30.2	28.0	31.3	32.8	30.8	30.4	30.4
• Ireland	28.5	32.7	36.2	44.2	47.5	52.9	55.6
• Italy	12.2	14.7	14.6	13.4	12.5	12.1	14.0
• NL	6.4	4.3	3.5	3.5	5.8	1.7	2.0
• Portugal	38.2	35.3	38.5	34.0	33.6	37.0	32.8
• Spain	12.8	12.1	14.5	11.5	13.8	14.0	21.8
• Kaikki	19.5	19.5	20.6	20.7	20.9	20.9	22.4

Toimeentulotukinormi on

- Liian korkea 2.0%
- Sopiva 27.2%
- Liian matala 70.8%

Suomalasten mielipide: Kuinka paljon elääkseen tarvitsee kk €.

keskiarvo

Tuloviidennes	Yksinäinen	2+2 perhe
Alin	500	1420
Toiseksi alin	525	1504
Toiseksi yli	558	1520
Ylin	590	1530

Toimeentulotuen (totu) suuruus 1 ja 4 hengen kotitaloudelle ja pienin rahamäärä jolla itse tulee toimeen

	Pohj-S	Etelä-S	Länsi-S	Itä-S	Åland
Totu 1 h	540	560	510	570	560
Totu 4 h	1520	1540	1470	1520	1894
1 h tarvii itse	940	1020	760	880	-
4 h tarvii itse	1800	2060	2100	1840	-

Onko perusturva riittävää?

- Ei, mutta miten korjata
- Sata –komiteassa mahdollisuuksia mutta myös vaaroja
 - Budjettineutraalisuus ->
 - Sama raha jaettava "tehokkaammin"
 - Tingitään tarverpeiaatteen hyväksi oikeusperiaatteesta
 - Tarveharkinta on kohdetehokasta, mutta vaarana on, että voitetaan taistelu mutta hävitään sota